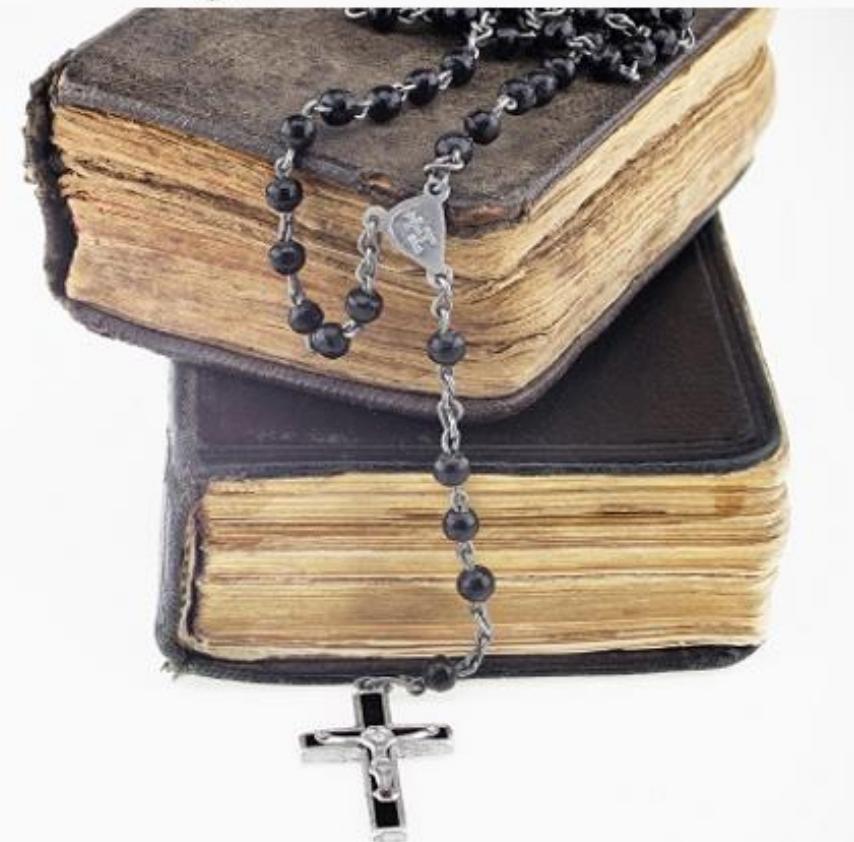
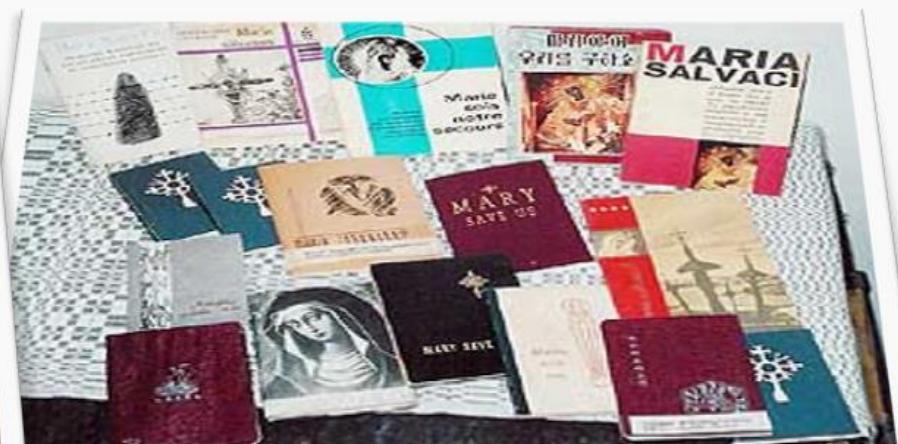
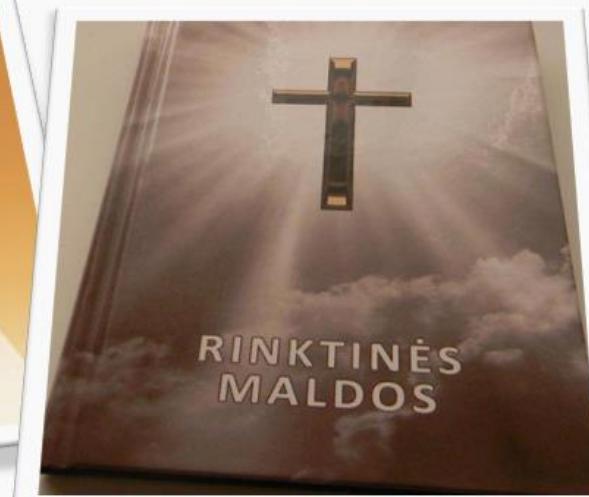
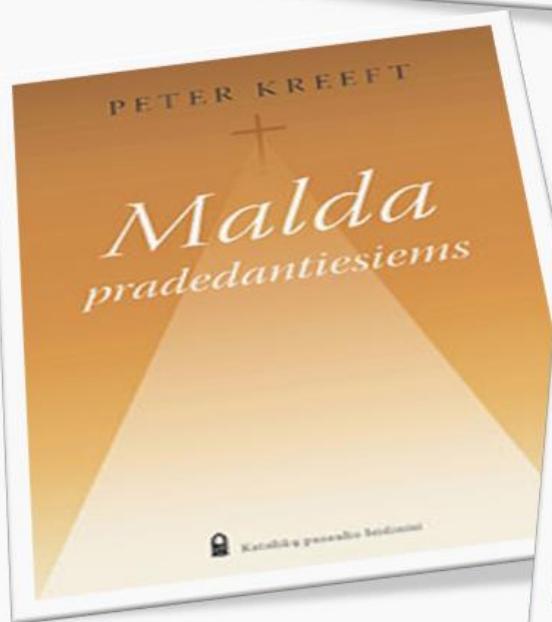
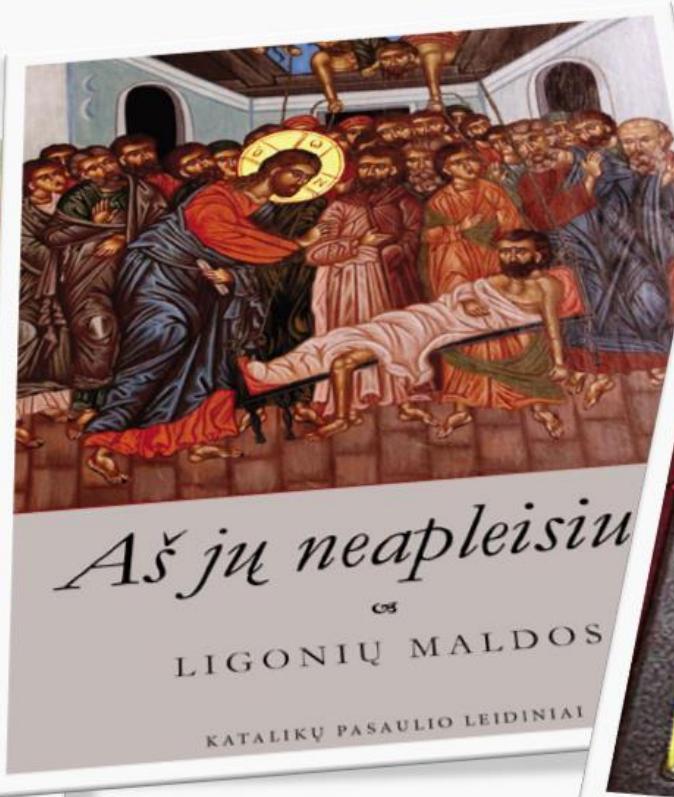
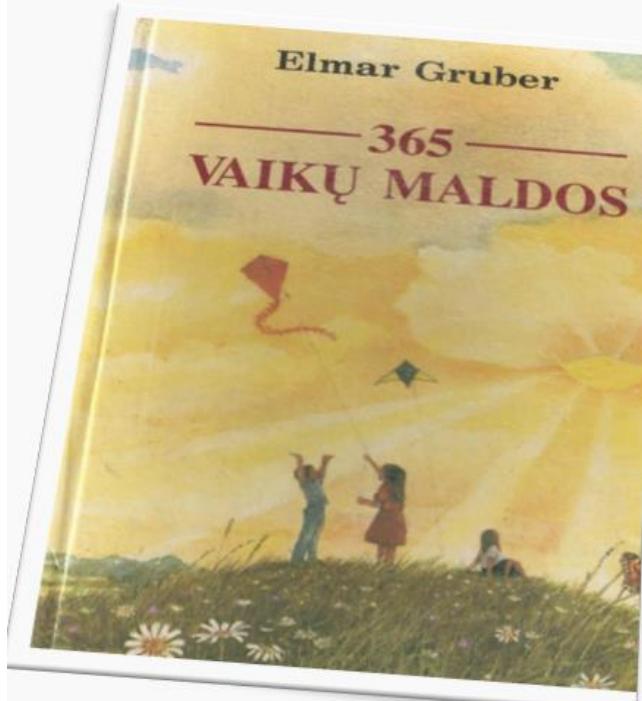

SENUJU MALDYNU KALBA

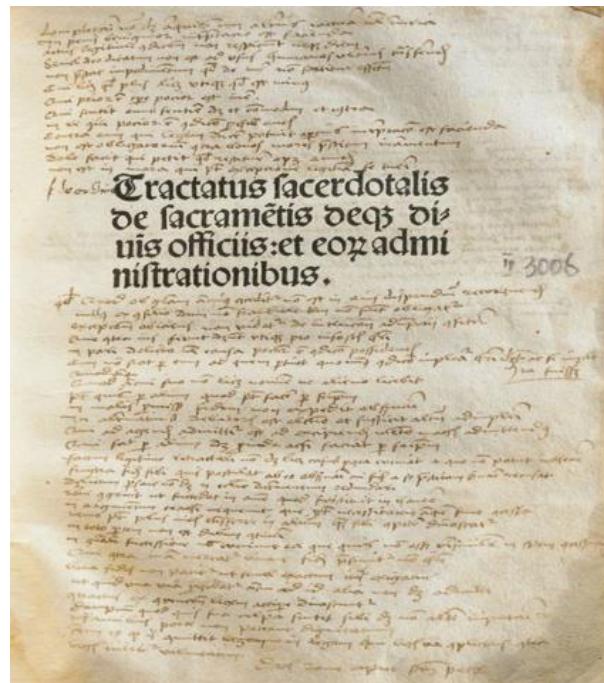
Viduramžiais knygų iliustravimo menas buvo vadintas iluminacija, t.y. apšvietimu.

Maldaknygių leidybos pradžia siejama su vėlyvaisiais viduramžiais.

Maldu tekstai-vienas ankstyviausių pamatiniių bažnytinės literatūros žanru.

Viduramžių maldaknygės buvo rankraštinės, kai kurios, skirtos aukštesnio visuomeninio rango asmenims, puošnai iliustruotos.

Trys lietuviškos ranka įrašytos
maldos 1503 m. Strasbūre išleistoje
knygoje „Tractatus sacerdotalis“
yra vieni iš seniausių lietuviškų
tekstų.

KOLLECTAS

Alba
Paspalitas Baldas / pra-
stas Medeliašu ir diezosi Šciwens-
icu, per wishus inzitus Herccgi,
scie Prusiu giedamas/
150

Wokischko liežuwio / ing
Liciuwiscka pergilditas/
Per

Jana Bretkuna.

M. D. LXXXIX.

Pirmosios maldaknygės lietuvių
kalba yra protestantiškos ir buvo
išspausdintos Mažojoje Lietuvoje:
1589 m. J. Bretkūnas parengė ir
išleido Kolektos, arba Paspalitos
maldos.

Jonas Arnto
buvo išleidžiamas Mlyskupo Lgniburge

Rojaus Darželis

pilnas
krikščioniškū Wieslohysežū.
kaip tokias
per Dwases pilnas Maldas
i ūkius yra sodinamos.

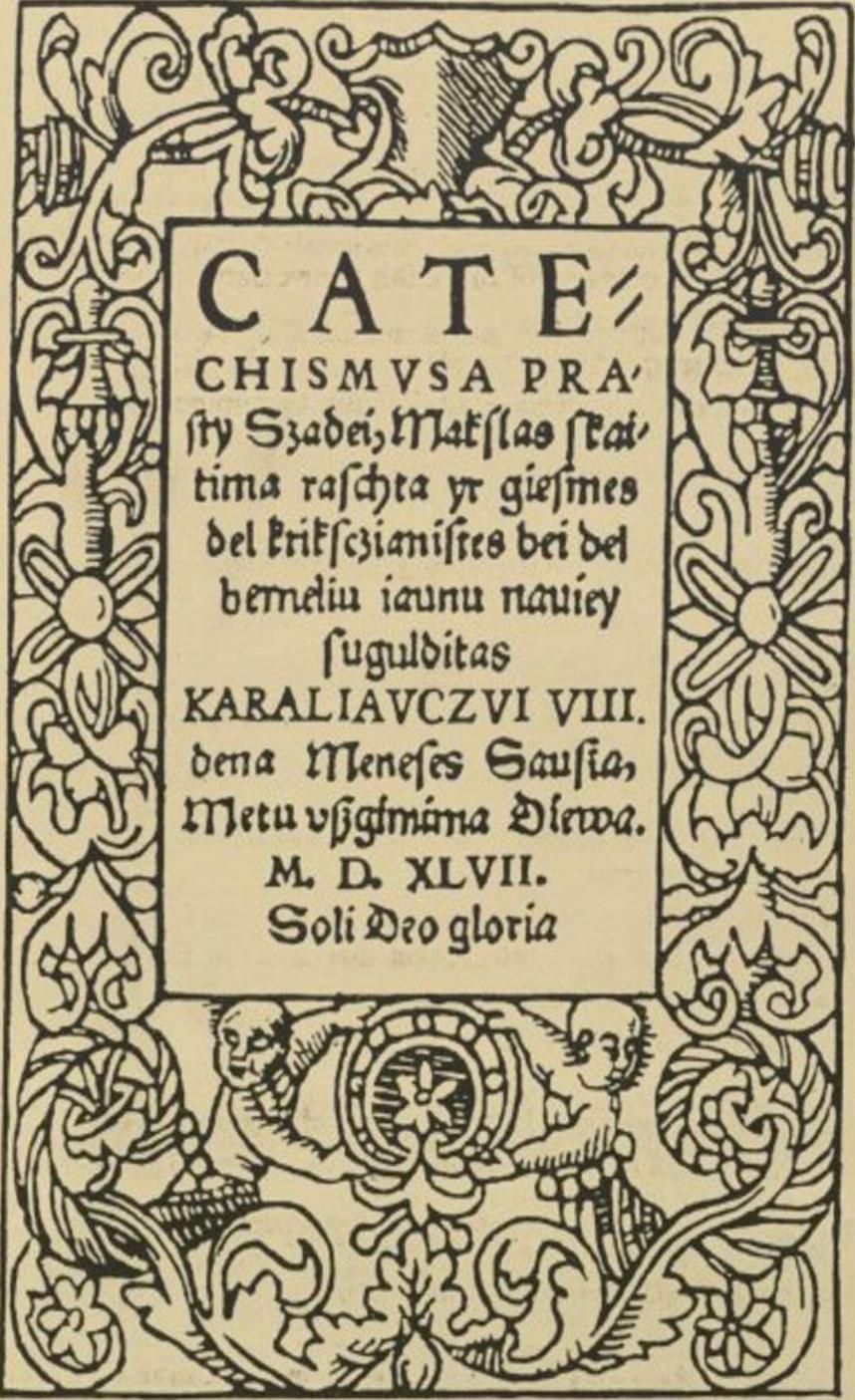
Iš dar yra pribeta:

1. Maldos ant kūjndų Dieuds, per
Nedēlę wartoti galimos.
2. Bernardo Linksmibės Giesmė
apie Wardą Pono Jezaus.
3. Podraug su Prirodijimais ant
Wartojimo tūjų Maldū Knigelū.

Prūks, 1872.
Gedruckt in der Schröder'schen Buchdruckerei.

Pirmosios spausdintos
maldaknygės pasirodė XVI a.
pradžioje. Jos vadinamos
ivairiais pavadinimais, dažnai
hortulus arba šio lotyniško
žodžio vertimu darželis. XIX a.
populiari lietuvių liuteronų
maldaknygė „Rojaus darželis“
(1807) buvo išversta iš vokiečių
kalbos 1612 m. Paradiesgärtleine.

Pirmos Martyno
Mažvydo
spausdintos
lietuviškos
maldaknygės buvo
paruoštос ir
publikuotos jo
raštuose.

Kada Kunigas atsigrežes
kalba **Dominus Vobiscum**,
slyk, jog Š. Petras ant atsive-
zėjimo Jezaus verkė.

MALDA.

Viešpatie Jeza

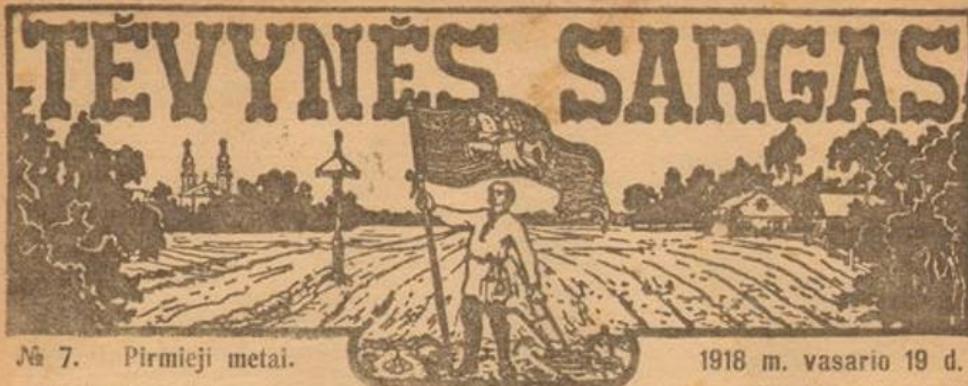
Kristau, kursai per
mielaširdingą Tavo
paveizėjimą ant Petro
už nuodėmę jo ant
gailesčio ir karčių
ašaru pabudinai, atsi-
veizék, prašau, ant
manęs mielaširdin-
gomis akimis tavo,
idant ir aš akyse tavo,
nuodėmes mano ver-
tai apverkčiau, ir ta-
vęs, Dievo mano, nei
žodžiais, nei darbais
niekados neužsigin-
čiau. Amen.

**Katalikiškos
maldos daugiausia
verstos iš lenku
kalbos.**

**XVII a. ėmė atsirasti
ir smulkesnės,
įvairių katalikiškų
brolijų
maldaknygės,
buvo išleista
pirmoji evangelikų
reformatų
lietuviška
maldaknygė.**

Pasibaigus lietuviškos spaudos draudimui, o ypač atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, imta rengti ir spausdinti įvairių maldynų. Buvo įprasta maldaknyges „specializuoti“ – vienos skirtos jaunimui, kitos moterims ir vyrams. Jose specialios maldeles parengtos tam tikrai kategorijai tikinčiųjų. Kiekviena maldaknygė turėjo būti peržiūrėta bažnyčios cenzoriaus ir patvirtinta vyskupo.

Nr. 7. Pirmieji metai.

1918 m. vasario 19 d.

Savaitinis visuomenės, politikos, mokslo, literatūros ir ūkio laikraštis.

EINA IŠ VILNIUS ANTRADIENIAIS.

Atnaujintasis redaktoriaus leidėjas agron. A. Stulginskis.

Artimiausieji bendradarbiai: K. Bizauskas, kun. K. Olbiras, kun. P. Dogelis, L. Gira, P. Juvaltis, kun. A. Petrušis, kun. d-ras M. Reinis, K. Ruginis, kun. J. Stangaitis ir d-ras A. Vilelišis.

Laikraštis kainos metams 5 rū. (10 mk.), pusė metų 2 rū. 50 k. (5 mk.), trims mėnesiams 1 rū. 25 kap. (2 mk., 50 f.), darskių numerariai — 10 kap. (20 fen.)

Laikraštis adresas: Au die Pressestelle Ob. Ost. IV Fdr „Tėvynės Sargas“, Deutsche Feldpost 100.

Laiškai ir išskrymai reikinti lietuvių kalba.

Reakcijos ir admim. trėčiųjų adresas: Vilnius, Vilniaus g. 22—1

Kas nori mokytis

Raidžiu rinkti prie kasygų ir laikraštų apsuostuvės, taisiokėlia tuojuose į Lietuvą Komitetų žino adresuose: Vilnius, Lietuvos Komitetas, Didžioji g. 30, kur P. Dogelis (Wilna, Grossstr. 30). Daug Lietuvišče Komite, für P. Dogelis, Pfarrer.) Is mokinijų reiklaujama: 1) amžius — ne jaunesni, kaip 14 metų berniukai. Gelstina, kad būtų susiugę, 2) mokinis — mažai mazdaugiai baigęs gelį llanditos mokyklą. Lietuvos Komitetas sudėpia, duodamas išmokyti, ir buta, kol mokinys galės pais sau pragyvenimui užsidirbti. Per kelius mėnesius mokinys jam galės pusdieninį rinkti ir nebogiausiai užsildirbti.

Kam privalo mūsų pinigai tarnauti?

Jau atėjo metas pagalvojti, kaip, pasibaigus karui, atstatyti ligriantais nėries. Juk daugelyje vietų išdegintos trobos, sunaikinti padarai, lankų gyvulai, sunaikinti prekyba ir pramonė. Econominiai apmîrusi kraštų atgaivinimai ir išstatyti ji i tikraja vaga tegali vien tik generalių survarkytas visuomenės kréditus (paskolos). Taigi, neatidėliojant, reikėtų numu imis rūpintis patiemis stelgių taupiamosioms - skolinamosioms kasoms, mažesni ir didesnė bankai. Jeigu karas metu nemazai pinigų gali liečiui kiliencese be jokio nuostolėlio, tai dabar, esant

neaiškiom mūsų krašto padėjimui, tada yra suprantama ir patelisinaama. Bet karui pasibaigus mes privilėjome taip survarkyti, kad ilios pinigai negali dyti, bet kad atneštų tinkamai nuošinių į savininkams ir entekų pagalbos tems, kurie yra daugiau nei karo nukentėjė ir reiklaudai paskolos. Jeigu tkininkas, pirklys arba amatnikas negaus išankos paskolos, tai reikėtų jam ligus mėtus skurstdi ir galų galė visai nusigivent.

Kas kita yra tuoose kraštuoose, kur yra generalių survarkytas padidžiantis gyventojų kreditas. Ten patys gyventojai stovi savo reikalių surgyboje ir darbtiems ir norintiems pasigydinti tkininkams, amatnikams, pramoninkams ir pirkliams yra suinterkiama paskolos nebrangių nuošimai. Tkininkas, gavęs paskolu, ištaisys tinkameių gyvulų veisę, geresnius tiklo padargus, taigi ir apdirbė geriau žemę, atmokus skolai ir sau turės nemaža naudos. Tas pat su mažaisiais pramomininkais, amatnikais ir pirkliais — jie, gaudami kredito, gali labiau praplėsti savo dalyką, gali daryti didesnes apyvarpas ir prie mažo uždarbio gali gauti daug pelno.

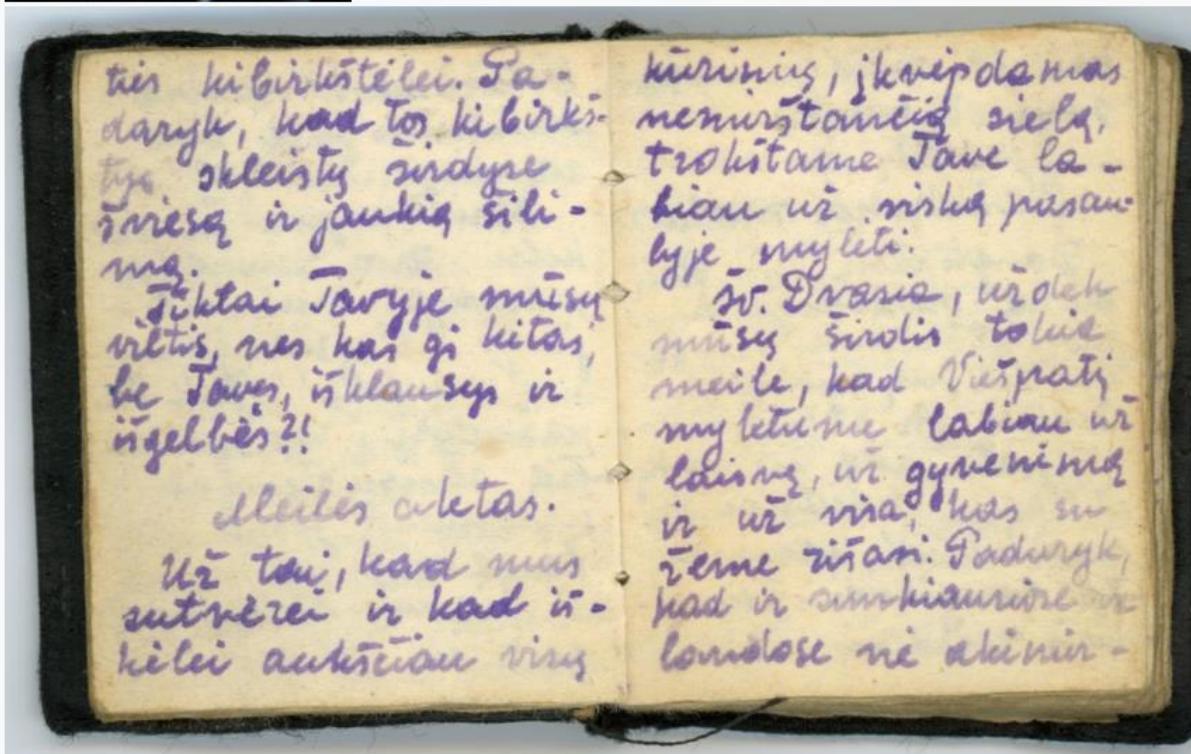
Pasidėti pinigus tokiam bankui arba kasoje, kuri yra čia pat vietoje iš pačių aplinkinių pažiūstančių žmonių vedama ir kur pinigai skolinami tik generalių žinomėme doriemis žmonėmis — tokiam bankui

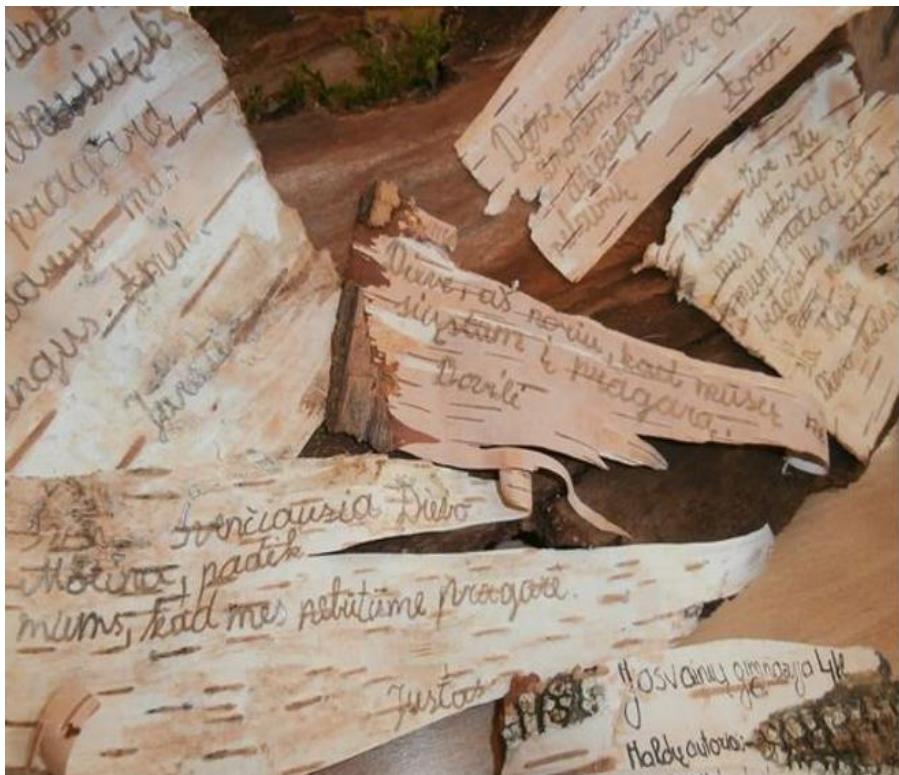
1918 m. „Tėvynės Sargo“ laikraštyje iškelta maldaknygijų kalbos taisyklingumo problema, siūlyta redaguoti, vienodinti tekstus, ypač giesmių: „atsirado daugybė išleistų maldaknygijų, kiekvieno leidėjo vis savotiskai sutaisytu (...) kiekvienam išleidinėjant pagal savo skonio ar supratimo, pasidaro vien mūsų kalbos ir viešosios maldos darkana (...)“

Lankydamasis Vatikane Lietuvos prezidentas Gitanas Nausėda popiežiui Pranciškui įteikė tremtinės Adelės Dirsytės maldų knygą.

Lietuvoje maldaknygė 1964-aisiais metais buvo išleista pogrindyje, o oficialiai pasirodė jau Nepriklausomoje Lietuvoje.

UDK 23/28
Ma447

Marija,
gelbiki mus

Šiaurės Amerikos
ateitininkų taryba išleido šią
Sibiro maldaknygės laidą jos
parašymo penkiasdešimties metų
sukakties proga

ISBN 9986-760-57-7

Būdama Sibire moteris ant turimų
išteklių rašydaavo maldas – tošies
gabalėlių, cemento maišų, laikraščio
skiaučių. 1953-aisiais metais savo
užrašytas maldas sudėjo į knygę,
ir perdavė draugei su prieras. Knygelė slapta pasiekė Jungtines
Valstijas ir ten 1959 metais buvo
išleista pavadinimu „Marija, gelbék
mus“. Sibiro kalinių maldaknygė
pavadinimu „Marija, gelbék mus“
pirmą kartą išleista 1959 m.
„Immaculata“ spaustuvėje Putname,
vėliau pasklido po kitus kraštus.

Šv. Mišiu Aukia

Ižanga.

Ir šioje valandoje
kunigas lenkiasi
priek Tavo altoriu,
Viešpatie,
už visą pasauli,
taip pat ir už mane.
Viešpatie

Šv. Mišiu
Auka

Ižanga.

Ir šioje valandoje
kunigas lenkiasi
priek Tavo altoriu,
Viešpatie,
už visą pasauli,
taip pat ir už mane.
Viešpatie

Marija,
gelbek mūs

Marija, gelbek
krayui nūjano mis,
paniankojime, pran-
zyžimais i meile
išfuočių ženę. Ma-
rija, sužadink mūsų
krūtinėj milžinų
galių, išlaikyk skai-

Knyga 60 tūkstančių egzempliorių tirage buvo publikuota anglų kalba, 45 tūkstančių - vokiečių, 450 tūkstančių olandų, 10 tūkstančių italų bei kitomis kalbomis. Ji yra išleista net 14 skirtingu kalbu. Tai - didžiausiu tirage kada nors išleista lietuviška knyga.

Žinomi ir nežinomi
Dievo tarnai
iš Lietuvos

Dievo Tarnaitė,
kankinė
Adelė Dirsytė
(1909 m. balandžio 15 d.–
1955 m. rugėjo 26 d.)